

Eco tizennégy pontja

1995.09.14

Ősfasizmus (aug. 26., 12. o.)

Hogy ki a fasiszta, azt majd én döntöm el – ez a mondat jutott eszembe Umberto Eco írásának olvasásakor. Elnézést kérek, hogy egy náci vezér hírhedt mondatával ironizálok: „Hogy ki a zsidó, azt én döntöm el!” Egyik definíciója azonban – nevezetesen, hogy az ősfasizmus első jellemvonása a hagyomány kultusza – kínos zavarba hozott. Különösen azért, mert Eco szerint egyetlen jellemvonás is elég arra, hogy a fasizmus „megalvadjon körülötte”. Ezt netán úgy kellene olvasni, hogy például a hagyománytisztelet már egymagában is veszélyes? Lelki szemeim előtt rögtön mesterünk, Halmos Béla népzeneész jelent meg – amint valamely hagyományörző táncmuzikáns találkozóra utazván archaikus ételt fogyaszt a vonaton –, hogy akkor ő is... Meg persze én is, hiszen a lap egyik idei számában megjelent Hobbilovon Európába című írásomban nomád lovasünnep megrendezésének a szándékáról írok, ahová meghívnam a sátoros ünnepet megtartani vágyó (tehát fasiszta?) keletnémet zsidó barátaimat. A szóban forgó cikkben egyébként mesterünkkel, **Eörsi Istvánnal** vitáztam, aki a besenyő romantikát kárhóztatta. Nekem ellenben az volt a véleményem, hogy a fiatalok körében tapasztalható archaikus érdeklődés nem romantika, hanem „visszaismerősödés” – fordítottja az elidegenedésnek. Vagy lehetséges, hogy valamennyi táncmuzikáns csoport és az összes nyári népművészeti tábor körül ott sötétlik a fasizmus árnyéka? Képtelenségnek tűnik. Úgy vélem, itt a – minden bogár rovar, de nem minden rovar bogár – logikai sémát kell alkalmaznunk. Ha minden fasiszta kultiválja is a hagyományt, attól még nem sétál minden hagyománytisztelő a fasizmus utcájába. Akkor sem, ha Eco 14 pontjából egyetlen jellemvonást is elegendőnek tart arra, hogy a „megalvadás” elkezdődjön. Ha valaki kedveli a vériszapos metaforákat, vajon az is egy bizonyos jellemvonást takar? A dolgozat többi részét érdeklődéssel olvastam. Igyekszem tanulni belőle.

Pálóci Antal

újságíró, Budapest

Előzmény:

- Magyar Hírlap, 1994. 12.24. Eörsi István: A kifosztottság dicsérete. (Hogyan közeledjünk Európához?)
- Magyar Hírlap, 1995.01.11. Pálóci Antal: Hobbilovon Európába